

Sygn. akt VI U 2042/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Płocku VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Parzybut-Dan

Protokolant: sekr. sądowy Justyna Zalewska

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2015 roku w Płocku

sprawy P. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o zwrot nienależnie pobranej renty rodzinnej

na skutek odwołania P. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

z dnia 21 października 2014 roku, znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zwalnia P. S. z zapłaty odsetek od nienależnie pobranej renty rodzinnej za okres od dnia 6 września 2013 roku do dnia 21 października 2014 roku;
2. w pozostałym zakresie odwołanie oddala.

SSO Hanna Parzybut-Dan

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 21 października 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. zobowiązał P. S. do zwrotu nienależnie pobranej renty rodzinnej za okres od 1 września 2013 r. do 30 września 2013 r. w kwocie 1258 zł oraz odsetek od 6 września 2013 r. do 21 października 2013 r. w kwocie 184,15 zł (decyzja k. 117-118 akt ZUS).

P. S. we wniesionym odwołaniu zaskarżył powyższą decyzję w całości, wnosząc o jej zmianę, gdyż w spornym okresie był studentem studiów (...) stopnia w Wyższej Szkole (...) w W. i wypłacone świadczenie było mu należne.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. wniósł o oddalenie odwołania.

Uzasadniając swoje stanowisko wskazał, że wnioskodawca kontynuował naukę po ukończeniu 16-tego roku życia. Wnioskodawca podjął studia w Wyższej Szkole (...) w W. w roku akademickim 2012/2013. W związku z tym od 1.04.2013r. podjęto dalszą wypłatę renty rodzinnej na okres do 30.09.2014r. W dniu 2.09.2014r. organ rentowy wszczął postępowanie wyjaśniające, występując do Wyższej Szkoły (...) w W. w celu uzyskania informacji, czy odwołujący ukończył naukę na w/w Uczelni w programowym toku nauczania w roku akademickim 2013/2014. Z informacji od uczelni z dnia 6.10.2014r., wynika, że w/w zrezygnował z nauki z dniem 8.08.2013r.

Wobec powyższego organ rentowy, z uwagi na fakt, że odwołujący przerwał naukę w szkole wyższej i nie informował o tym fakcie Oddziału, sporną decyzją z dnia 21.10.2014r. zobowiązał P. S. do zwrotu nienależnie pobranej renty rodzinnej za okres od 1.09.2013r. do 30.09.2013r. w kwocie 1258,00zł. wraz z odsetkami w kwocie 184,15zł. , tj. za okres od 6.09.2013r. do 31.10.2014r., łącznie do zwrotu 1442,15zł na podstawie przepisów art. 138 ustawy emerytalnej, art. 84 ust. 1ust. ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 13 października 2005 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. przyznał P. S., urodz. (...), prawo do renty rodzinnej po matce B. S. od dnia 16 sierpnia 2005 r. tj. od dnia jej śmierci. Świadczenie było wypłacane do rąk opiekuna H. M. do uzyskania pełnoletniości (decyzja ZUS k. 20).

Odwołujący kontynuował naukę po ukończeniu 16-tego roku życia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej we W. od października 2009 r.(k. 65 akt ZUS). Naukę zakończył 13 marca 2013 r.(dowód: zaświadczenie k. 98 akt ZUS). Decyzją z dnia 20 lutego 2013 r. organ rentowy przyznał wnioskodawcy prawo do dalszej renty rodzinnej do 31 marca 2013 r. (decyzja k. 99 akt ZUS).

Odwołujący w roku akademickim 2012-2013 podjął studia niestacjonarne II stopnia w Wyższej Szkole (...) w W. na kierunku politologia. Jako przewidywany termin zakończenia nauki uczelnia wskazała wrzesień 2014 r. (zaświadczenie k.103 akt ZUS). Decyzją z dnia 19 kwietnia 2013 r. organ rentowy wznowił wypłatę renty rodzinnej dla ubezpieczonego od 1 kwietnia 2013 r. do 30 września 2014 r.(k. 104 akt ZUS).

Decyzją z dnia 25 sierpnia 2014 r. organ rentowy wstrzymał wypłatę renty rodzinnej począwszy od 1 października 2014 r.(k. 108 akt rentowych). Zgodnie z zaświadczeniem Wyższej Szkoły (...) z dnia 6.10.2014 r. P. S. z dniem 8 sierpnia 2013 r. zrezygnował z nauki w tej uczelni(zaświadczenia k. 110 akt ZUS , 17,27,28, regulamin studiów- k. 29-37 akt sądowych).

W dniu 10 października 2014 r. odwołujący wniósł o wznowienie wypłaty renty rodzinnej, dołączając zaświadczenie z Politechniki (...) o podjęciu studiów od 1.10.2013 r. oraz aktualnym statusie studenta w roku akademickim 2014-2015(k. 112 akt ZUS). Decyzją z dnia 14 października 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wznowił wypłatę renty rodzinnej od 1 października 2014 r.(k. 114 akt rentowych).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS i aktach sądowych.

Spór w sprawie dotyczył kontynuowania nauki przez odwołującego w Wyższej Szkole (...) w W.. Jak wynika z zaświadczenia z dnia 6.10.2014 r. złożonego przez ubezpieczonego w organie rentowym, P. S. zrezygnował z nauki w tej szkole z dniem 8 sierpnia 2013 r. Również postępowanie dowodowe przeprowadzone przez Sąd wykazało, że odwołujący zrezygnował z nauki na studiach z tą datą. Świadczy o tym własnoręcznie napisane podanie skarżącego, który w dniu 8 sierpnia 2013 r. zwrócił się do dziekana z prośbą o skreślenie z listy studentów(k. 28 akt sądowych). W związku z pozyskanymi dokumentami z Wyższej Szkoły (...) w W. zostało udowodnione, że odwołujący nie kontynuował nauki w szkole wyższej od dnia 8 sierpnia 2013 r. do dnia 30 września 2013 r.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest częściowo zasadne co do zobowiązania P. S. do zapłacenia odsetek od nienależnie pobranej renty rodzinnej. Natomiast Sąd nie podzielił argumentacji zawartej w odwołaniu co do zwrotu samego świadczenia za okres od 1 września 2013 r. do 30 września 2013 r.

W przedmiotowej sprawie do rozstrzygnięcia pozostawała interpretacja przepisów art. 68 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 z późn. zm.) i określenie, czy w sytuacji, w jakiej znalazł się ubezpieczony, przysługuje mu nadal prawo do renty rodzinnej. Zasadą jest, że dzieci, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej mogą pobierać rentę rodzinną do

momentu ukończenia 16 roku życia. Powyższą ustawową granicę wieku zachowywania uprawnień do renty rodzinnej tradycyjnie wiąże się z granicą wieku, od jakiego wolno młodzieży podejmować zatrudnienie. Prawo do renty rodzinnej dla dziecka ze względu na wiek ulega jednak przedłużeniu w przypadku kontynuowania nauki w szkole - nie dłużej niż do osiągnięcia 25 lat życia, z zastrzeżeniem art. 68 ust. 2 ustawy emerytalnej. W wyroku z dnia 11 kwietnia 1996 r., II UR 4/96, OSNAPiUS 1996 Nr 20, poz. 311, Sąd Najwyższy stwierdził, że z przepisów regulujących prawo do renty rodzinnej dla dzieci wynika, że zasadniczym celem tego świadczenia jest dostarczanie im środków utrzymania w czasie, gdy w związku z kształceniem nie wykonują pracy dającej źródło utrzymania. Ten cel zwykle zostaje osiągnięty przed ukończeniem 25 roku życia i zasadą jest ustanie wówczas prawa do renty rodzinnej, chociażby uprawniony nie osiągnął jeszcze zasadniczego celu kształcenia. Jedyny wyjątek dotyczy nauki w szkole wyższej, uwzględniony w art. 68 ust. 2 ustawy emerytalnej, który dopuszcza przedłużenie wypłaty renty rodzinnej wówczas, gdy uprawniony osiągnął tę granicę wieku będąc na ostatnim roku studiów. Nie są istotne przyczyny wydłużenia czasu nauki, mogą więc być obiektywne lub subiektywne, także zawinione.

Z analizy stanu faktycznego należy wywieść, że P. S. nie kontynuował nauki w Wyższej Szkole (...) w W. od dnia 8 sierpnia 2013 r. do dnia 30 września 2013 r. Datą graniczną ustania tej nauki jest 8 sierpnia 2013 r., kiedy odwołujący złożył podanie o skreślenie go z listy studentów. Zgodnie z §33 ust 1 pkt. 2 regulaminu studiów Wyższej Szkoły (...) dziekan skreśla studentów z listy studentów w przypadku rezygnacji ze studiów. Zatem odwołujący nie kontynuował nauki po tej dacie i nie spełniał przesłanek do pobierania renty rodzinnej. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku 13 maja 2014 r. w sprawie I UK 414/13, LEX nr 1483946: okres pobierania nauki, o którym mowa w art. 68 ust. 1 pkt 2 u.e.r.f.u.s., obejmuje nie tylko okres efektywnej nauki, a za niewystarczające należy uznać samo zapisanie się do szkoły lub na studia, jeżeli dziecko nie uczestniczy w żadnych zajęciach, nie pisze prac kontrolnych, nie uzyskuje zaliczeń i nie przystępuje do egzaminów, co ostatecznie powoduje skreślenie go z listy uczniów czy studentów.

Zatem odwołujący jest zobowiązany do zwrotu renty rodzinnej za miesiąc wrzesień 2013 r. na podstawie art. 138 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej. Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się: świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

Natomiast uzasadnione jest zwolnienie odwołującego od zwrotu odsetek od nienależnie pobranej renty od 6 września 2013 r. do 21 października 2014 r. do daty wydania zaskarżonej decyzji. Sąd orzekający podzielił orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie III AUa 2425/13, LEX nr 1527050, zgodnie z którym:

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych są przyznawane i wypłacane na podstawie decyzji administracyjnych. Z tego względu nie można przyjmować, że świadczenia wypłacane na podstawie istniejącej w obrocie prawnym decyzji podlegały zwrotowi już w dacie wypłaty, pomimo, że przesłanki przyznania świadczenia w rzeczywistości nie istniały. Świadczenia uważane za nienależne podlegają zwrotowi dopiero wówczas, gdy organ rentowy wyda stosowną decyzję administracyjną o zwrocie. Świadomość pobierania nienależnej renty czy emerytury jest jedną z przesłanek wydania decyzji statuującej obowiązek ich zwrotu, ale brak jest podstaw do twierdzenia, że wyznacza ona również moment, od którego ubezpieczony ma obowiązek do zapłaty odsetek. "Żądanie zwrotu" nienależnie pobranego świadczenia następuje przez doręczenie dotyczącej tego decyzji (można powiedzieć, że staje się wymagalne w tym momencie, a nie w czasie spełniania świadczeń). Z tą chwilą następuje też wymagalność (w prawnym znaczeniu według prawa cywilnego - art. 359 § 2 k.c.) roszczenia o odsetki, gdyż od tej chwili dłużnik pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia głównego (art. 481 § 1 k.c.).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ §2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję, zwalniając P. S. od zwrotu odsetek za okres od 6 września 2013 r. do 21 października 2014 r. tj. do daty wydania zaskarżonej decyzji, zaś w pozostałej części odwołanie oddalił.